

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 5. listopada 2023.
(OR. en)

13832/23

TRANS 397
CLIMA 445
ENV 1083
SAN 567
IND 512
STATIS 62

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	4. listopada 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 566 final
Predmet:	KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA Prijedlog europske deklaracije o poticanju vožnje biciklom

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 566 final.

Priloženo: COM(2023) 566 final

Bruxelles, 4.10.2023.
COM(2023) 566 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Prijedlog europske deklaracije o poticanju vožnje biciklom

1. Uvod i obrazloženje

Stavljanje dobrobiti ljudi i konkurentnosti europske industrije u središte zelene tranzicije glavni je prioritet Europske komisije. U tom bi procesu važnu ulogu mogao odigrati bicikl kao jedno od najodrživijih i najzdravijih prijevoznih sredstava i kao temelj industrije koja se brzo razvija.

Veće korištenje bicikla pridonijelo bi smanjenju emisija stakleničkih plinova, onečišćenja zraka, buke i prometnih zagušenja. Osim toga, vožnja biciklom može doprinijeti fizičkom i mentalnom zdravlju i socijalnoj uključenosti. Korištenje bicikla uvelike pridonosi održivom turizmu i donosi konkretne koristi lokalnom gospodarstvu zahvaljujući kvalitetnim zelenim radnim mjestima, posebno malim i srednjim poduzećima.

Komisija stoga predlaže uspostavu skupa načela kako bi se ostvario puni potencijal biciklističkog prometa u EU-u.

Ta bi načela činila **Europsku deklaraciju o poticanju vožnje biciklom** (dalje u tekstu „Deklaracija”), koja bi služila kao strateški orijentir za relevantne politike EU-a i nacionalne politike u budućnosti.

Deklaraciju iz Priloga ovoj Komunikaciji predlaže Komisija, a Europski parlament, Vijeće i Komisija zatim bi je trebali potpisati kao zajedničku izjavu.

Očekuje se da će Deklaracija pridonijeti ostvarenju ciljeva europskog zelenog plana, strategije za održivu i pametnu mobilnost i akcijskog plana za postizanje nulte stope onečišćenja. Osim toga, u skladu je s 20. načelom europskog stupa socijalnih prava prema kojem svi imaju pravo pristupa kvalitetnim osnovnim uslugama, uključujući promet.

Ovaj prijedlog odgovor je na pozive Europskog parlamenta, posebno u rezoluciji o razvoju biciklističke strategije EU-a¹, i većine država članica². Deklaracija je u skladu s novim okvirom EU-a za gradsku mobilnost³.

2. Aktivnosti u tijeku

Kako je navedeno u novom okviru EU-a za gradsku mobilnost, u ostvarenju sve ambicioznijih ciljeva EU-a u području klime, okoliša, digitalizacije, zdravlja i društvenih pitanja EU mora poduzeti odlučnije mjere za gradsku mobilnost radi prelaska sa sadašnjeg pristupa koji se temelji na prometnim tokovima na pristup koji se temelji na održivijem prijevozu ljudi i robe⁴.

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0058_HR.html

² <https://www.benelux.int/fr/publication/european-cycling-declaration/>

³ COM(2021) 811.

⁴ To će dovesti do jače temeljne strukture zajedničkog/javnog prijevoza, boljih aktivnih oblika mobilnosti (npr. hodanje, bicikl), učinkovite gradske logistike i dostave na posljednjem kilometru s nultom stopom emisija te veće pristupačnosti. Takva multimodalnost trebala bi biti nit vodilja gradske mobilnosti, a mobilnost s nultim emisijama te povezana, automatizirana i zajednička mobilnost bit će ključni elementi prelaska na klimatski neutralnu budućnost gradova koji će omogućiti i održivo povezivanje prigradskih i ruralnih područja s gradovima. Za povećanje

Međutim, unatoč brojnim prednostima, još uvijek premalo ljudi u EU-u koristi bicikl⁵, a postoje i velike razlike u opsegu korištenja među državama članicama, regijama i gradovima. To je posebno posljedica neodgovarajuće infrastrukture i sigurnosnih problema koji iz toga proizlaze, kao i razlika u kulturnim stavovima prema vožnji biciklom i nedovoljne osviještenosti.

EU općenito, a posebno Komisija, već je poduzeo neke korake za rješavanje tih pitanja i poticanje vožnje biciklom:

- revizija prometnih politika EU-a: u strategiji za održivu i pametnu mobilnost⁶ i okviru EU-a za gradsku mobilnost⁷ poziva se na veće korištenje bicikla i drugih održivih oblika prijevoza,
- poticanje uključivanja biciklističkog prometa u EU-ov koncept planiranja održive gradske mobilnosti iz Preporuke Komisije (EU) 2023/550⁸ o nacionalnim programima potpore planiranju održive gradske mobilnosti,
- utvrđivanje zahtjeva za bolju integraciju aktivnih načina prijevoza u multimodalna putnička čvorišta u gradskim čvorovima i za održavanje kontinuiteta i pristupačnosti biciklističkih staza kako bi se promicali aktivni načini prijevoza uključeni u prijedlog revizije Uredbe o transeuropskoj prometnoj mreži (TEN-T)⁹,
- utvrđivanje zahtjeva za prikupljanje i podnošenje Komisiji podataka o gradskoj mobilnosti u gradskim čvorovima koji su uključeni u prijedlog revizije Uredbe o TEN-T-u,
- utvrđivanje zahtjeva za minimalni broj parkirnih mjesta za bicikle u prijedlogu revizije Direktive o energetske svojstvima zgrada¹⁰,
- poticanje korištenja bicikla uvođenjem novog sustava trgovanja emisijama (ETS2)¹¹ kojim će se odrediti cijena ugljika za goriva koja se upotrebljavaju u sektorima zgrada, cestovnog prometa i drugim sektorima te državama članicama omogućiti znatne prihode od dražbi za potporu zelenoj tranziciji, među ostalim u prometnom sektoru,
- uspostava Socijalnog fonda za klimatsku politiku¹², s namjenskim financiranjem za ranjive skupine na koje će posebno utjecati ETS2, kako bi se ubrzala dekarbonizacija

učinkovitosti cijelog sustava potrebno je bolje upravljanje prometom i mobilnošću zahvaljujući multimodalnim čvorovima i digitalnim rješenjima.

⁵ Prema istraživanju Eurobarometra iz 2019. oko 9 % građana EU-a koristi (e-)bicikle ili romobile kao glavno prijevozno sredstvo. Izvor: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2226>.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0789>

⁷ <https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/ad816b47-8451-11ec-8c40-01aa75ed71a1/language-hr/format-PDF/source-250877856>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32023H0550>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0812>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A52021PC0802>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32023L0959&qid=1688743056255>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0955&qid=1688742687499>

Očekuje se da će **Socijalni fond za klimatsku politiku**, koji se financira od prihoda iz trenutnog ETS-a i uglavnom iz novog ETS-a za zgrade, cestovni promet i malu industriju (ETS2), od 2026. do 2032. mobilizirati 86,7 milijardi EUR potpore za ranjiva kućanstva, ranjive korisnike usluga prijevoza i ranjiva mikropoduzeća radi pravedne tranzicije.

zgrada i potaknuli mobilnost i prijevoz s nultom i niskom stopom emisija, uključujući potporu za kupnju i korištenje bicikla,

- predlaganje preinake Direktive o oporezivanju energije¹³ kako bi se pomoglo u rješavanju prometnih pitanja povezanih s klimom i okolišem,
- osiguravanje financiranja projekata povezanih s biciklima u okviru raznih programa, kao što su Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Instrument za povezivanje Europe, Mehanizam za oporavak i otpornost¹⁴, InvestEU¹⁵ i Obzor Europa,
- podupiranje istraživanja i inovacija¹⁶ u području tehnologija i usluga povezanih s vožnjom biciklom, kao što su e-bicikli, prilagođeni ili namjenski bicikli i oprema za osobe s invaliditetom, sustavi zajedničke uporabe bicikala i pametne aplikacije za bicikle,
- promicanje vožnje biciklom kao sporta, rekreativne aktivnosti i načina prijevoza, što doprinosi zdravom i aktivnom načinu života u kontekstu kampanje #BeActive¹⁷, koja kulminira Europskim tjednom sporta¹⁸, te informativnim kampanjama kao što su Europski tjedan mobilnosti¹⁹ i Europska povelja o sigurnosti na cestama²⁰,
- podupiranje uzajamnog učenja među državama članicama o poboljšanju sigurnosti nezaštićenih sudionika u cestovnom prometu, a posebno biciklista, programom Razmjena informacija o sigurnosti na cestama u EU-u²¹,

¹³ Prijedlog Direktive Vijeća o restrukturiranju sustava Unije za oporezivanje energenata i električne energije (preinaka), COM(2021) 563 final.

¹⁴ Komisija trenutačno na temelju ocijenjenih i odobrenih planova za oporavak i otpornost procjenjuje da je iz planova za oporavak i otpornost ukupno dodijeljeno 1,7 milijardi EUR za mjere povezane s biciklističkom infrastrukturom. Te su mjere predložile i provode ih Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Grčka, Italija, Latvija, Rumunjska i Slovačka.

¹⁵ Neki primjeri operacija u okviru programa InvestEU kojima se podupire održiva mobilnost, među ostalim ulaganjima:

- okvir programa InvestEU za održivu tranziciju (Europska banka za obnovu i razvoj) za ulaganje u potprojeke za održivu mobilnost i gradsku mobilnost,
- okvirna operacija br. 14 za jamstvo održivosti (Europski investicijski fond) za ulaganje u mobilnost s niskom i nultom stopom emisija. To je prvi paneuropski jamstveni proizvod kojim se podupire zelena tranzicija malih poduzeća i pojedinaca,
- Program financiranja zelenih razvojnih projekata (Europska investicijska banka) za dodjelu okvirnih zajmova projektima kojima se podupiru ciljevi Pariškog sporazuma (uključujući zelenu mobilnost),
- okvirna operacija br. 8 „Zajednički vlasnički proizvod u okviru sastavnica za mala i srednja poduzeća te istraživanje, inovacije i digitalizaciju – potproizvod za rješenja za klimu i okoliš” (Europski investicijski fond) za potporu istraživanju, razvoju, demonstraciji, unaprjeđenju i komercijalizaciji tehnologija ili rješenja koja doprinose ostvarenju europskog zelenog plana, uključujući mobilnost i promet te gradski izgrađeni okoliš,
- Shift4Good Fund I (Europski investicijski fond), koji je usmjeren na pametnu i održivu mobilnost, promet i kružno gospodarstvo te je uglavnom namijenjen za poslovanje među poduzećima. Međutim, fond je više usmjeren na velika prijevozna sredstva, od automobila do zračnog prijevoza i pomorskog sektora.

¹⁶ Brojni relevantni projekti dostupni su u bazi podataka projekata EU-a za istraživanje i inovacije u području prometa TRIMIS (<https://trimis.ec.europa.eu/>).

¹⁷ <https://sport.ec.europa.eu/news/facts-and-figures-about-the-beactive-2022-campaign>

¹⁸ <https://sport.ec.europa.eu/initiatives/european-week-of-sport>

¹⁹ <https://mobilityweek.eu>

²⁰ <https://road-safety-charter.ec.europa.eu/>

²¹ <https://etsc.eu/projects/eu-road-safety-exchange/>

- utvrđivanje zahtjeva za namjenske prostore za prijevoz bicikala u novim i moderniziranim vlakovima²².

3. Europska deklaracija o poticanju vožnje biciklom

Kako bi se ostvario potencijal vožnje biciklom i učinkovito doprinijelo ostvarenju ciljeva EU-a u području mobilnosti, klime, okoliša, zdravlja, industrije i socijalnih ciljeva, biciklistički promet u EU-u trebao bi se znatno povećati. U tu svrhu tijela na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a moraju dodatno promicati korištenje bicikla i učiniti ga privlačnijim i sigurnijim za ljude svih dobnih skupina i razina kondicije te za osobe s fizičkim poteškoćama.

U tom kontekstu Komisija predlaže uspostavu skupa načela i povezanih obveza, u obliku nacrtu deklaracije Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije. Nacrt deklaracije, kako je naveden u Prilogu, zamišljen je kao prijedlog o kojem će se raspravljati s Europskim parlamentom i Vijećem s ciljem da ga potpišu sve tri institucije.

Predložena deklaracija temelji se na prethodnim inicijativama država članica i Europskog parlamenta te doprinosima dionika²³.

Njezina **ključna načela** odnose se na sljedeća pitanja:

1. razvoj i jačanje biciklističkih politika;
2. poticanje uključive, cjenovno pristupačne i zdrave mobilnosti;
3. širenje i poboljšavanje biciklističke infrastrukture;
4. povećanje ulaganja i stvaranje povoljnih uvjeta za biciklistički promet;
5. poboljšanje sigurnosti i zaštite na cestama;
6. podupiranje kvalitetnih zelenih radnih mjesta i razvoja vrhunske europske biciklističke industrije;
7. podupiranje multimodalnosti i biciklističkog turizma;
8. poboljšanje prikupljanja podataka o biciklističkom prometu.

4. Daljnji koraci

U nacrtu deklaracije Komisija predlaže i referentni okvir i smjernice za povećanje korištenja bicikla u EU-u te potporu povezanim kvalitetnim radnim mjestima i industriji.

²² Uredba (EU) 2021/782 o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0782&from=CS>); prethodno navedene odredbe primjenjuju se od 7. lipnja 2025.

²³ Povratne informacije s posebnog sastanka podskupine za aktivnu mobilnost Komisijine stručne skupine za gradsku mobilnost održanog 3. srpnja 2023. i iz savjetovanja o novom okviru EU-a za gradsku mobilnost (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12916-Sustainable-transport-new-urban-mobility-framework_hr).

Komisija će poticati aktivnosti komunikacije i suradnje s državama članicama i svim relevantnim akterima kako bi se stvorila svijest i zajednička predanost načelima iz Deklaracije.